

ІНФОРМАТИВНО-МОВНИЙ АСПЕКТ АКМЕ-РУХУ HOMO EDUCANDUS

*Троїцька Тамара Серафимівна,
доктор філософських наук, професор,
кафедра історії, археології і філософії*

*Троїцька Олена Михайлівна,
доктор філософських наук, доцент,
професор кафедри історії, археології і філософії*

*Поправко Ольга Вікторівна,
кандидат філософських наук,
старший викладач кафедри історії, археології і філософії
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

Анотація. Тези презентують філософську аналітику питання акмеологічного зростання суб'єктів освіти, які увесь час перебуваючи в когнітивно-комунікативному просторі, повинні у діалогічному смислотворенні підвищити «статус» інформації і мови.

Ключові слова: діалог, інформація, конструкт, мова, смисл, цінність.

Актуальність теми обумовлена необхідністю переосмислення системних (світоглядно-освітніх) зрушень, що відбуваються у сучасному суспільному русі, зокрема, розгортання інформатизації в усіх сферах життєдіяльності людини, у тому числі й у процесі її акмеологічного зростання. Ці зрушення пов'язані зі світоглядно-філософським поворотом науки, освіти та їх практичних стратегій у бік постметафізичного мислення, лінгвістичного (герменевтичного, комунікативно-діалогічного) осмислення світу, відмови від логоцентризму або переходу до практико орієнтованого навчання.

У цих концептуальних змінах потрібне нове розуміння когнітивного компонента навчання й виховання, що полягає, по-перше, у переосмисленні ролі інформації та мови, оскільки сьогодні зміст когнітивного компоненту має бути доповнений за рахунок інформативно-екзистенціальної взаємодії суб'єктів навчання саме у процесі навчання (обмін інформацією, досвідом, діалог, спільне прийняття рішень тощо). Ця складова взаємодії у полідискурсивному навчанні починає набирати обертів і, відповідно, значно впливає на результати засвоєння та творення нових знань. Саме тому в останній час у науковій літературі когнітивний компонент осмислюється як когнітивно-комунікативний.

По-друге, на нашу думку, змінюється функціональне призначення мови, що формалізує інформацію та її роль у розумових процесах. Не зважаючи на «чистоту наукового жанру», складно погодитись з дефініцією мови як системи звукових і графічних знаків, що виникли на певному рівні розвитку людства, розвивається, має соціальне призначення та виступає засобом спілкування і пізнання [1]. В окремих джерелах мова визначається як форма відображення закономірностей і особливостей певної культури. Але виникає питання: Чому не можна мову вважати компонентом або

конструктом культури? Адже без конструктивної діяльності не можливо увести успішний рух до досконалості.

Аргументуючи позицію щодо підвищення «статусу» мови в інформації, треба зазначити, що:

- життя людини у всі часи й у всіх народів починається з рідної мови і тільки з мови (навіть із законів онтогенетики відомо, що ще ненароджена дитина у 16 тижнів реагує на рідну (материнську) мову);

- аксіомою постає і той факт, що органічний розвиток людини на всіх етапах її життєдіяльності здійснюється завдяки мові, яка формує увесь комплекс життєтворчості;

- аналіз практичного досвіду реального життя народів також свідчить про обмеженість визначення як сутності, так і ролі мови тільки як системи знакових символів, оскільки для людини вона виконує інтегративну, консолідуючу функції у вирішенні найскладніших питань життя, навчання життєтворчості у спільносвіті та в збереженні унікальності мікрокосму людини як домівки буття;

- більше того, у фокусі наших міркувань перебуває положення про залучення людини до загальнолюдського, загальнокультурного багатства і знання, що можливе тільки через мову та інформацію, також є постулатом, адже звичайна людина не є Афіною, яка у готовому вигляді народилась з голови Зевса: тому справжня людяність, людиномірність – це продукти колективної історії й праці, соціалізації і розумової комунікативної діяльності.

Разом з тим, по-третє, таке значення мови й інформації та використання їх як конструктів наукової й навчальної діяльності буде реалізовуватись лише за умови:

- а) якщо ми зробимо мову інформації зразком відображення культурності людини, що поєднує інтелектуальність, етичність та духовність;

- б) якщо мова поряд з кодуванням реальності, приведенням об'єктів світу у відповідність словесним комплексам та введенням значень предметів для практики, стане способом смислотворення, тобто сприятиме піднесенню висловленої думки від повідомлення до інформації, від неї – до знань-законів, що формулює наука і які постають конкретною цінністю для людини, а потім – до смислів, які повинні відповідати на запитання: Що ця цінність означає для мене? Для іншої, чужої, ворожої людини? У такий спосіб відбувається «зустріч-діалог» різних смислів і сходження до універсальї співжиття.

По-чверте, в акмеологічне піднесення навчання діалогу і в його осмислення як інформативно-екзистенціальної взаємодії людей з метою розуміння, треба внести визнання його специфічних ознак – наявність мови суперечностей та мови як способу творення смислів.

Утім, якщо мова йде про філософський діалог, адже він пов'язаний зі смислами, то до цієї специфіки треба додати суто філософські способи знаходження теоретичних мовних ідеалізацій:

- введення філософських категорій (благо, краса, істина тощо), відходячи з повсякденної мови;

- орієнтація на порівняння і раціональну оцінку змісту конструктивів, які вводяться в діалог, що до предмету їх гармонії з іншими конструктами;
- можливість оцінювати філософські альтернативи з точки зору їх світоглядної та соціальної прагматичності тощо.

Розуміння того розмаїття цінностей, яке презентують співрозмовники у діалозі, уможливорює перехід до конвенціональних стратегій співжиття та до навчання цьому співжиттю [2].

Відтак, в акме-русі кожна Homo educandus в осягненні нової філософії освіти має стати «філософом», який завжди шукає в собі іншу людину (мається на увазі її ціннісно-смысловий мікрокосм) і відійти від неї, щоб повернутися до своєї культури, а потім вступити в діалог з людиною, щоб пізнати смисли її життя та віднайти спільні смисли (інтерсуб'єктивність за Е. Гуссерлем), які не заважають свободі інших людей та відповідають нормам інтелектуальності, етичності й духовності.

У цьому сенсі філософ, як і будь-яка інша людина, потребує іншого (нового) знання, нових способів його здобування, інших людей, їх оцінок, їх поваги, інших думок, цінностей та смислів життя. Водночас, він ніколи не визнає істинним смисл іншої людини, якщо цей смисл не співвідноситься з ціннісними орієнтаціями, не узгоджується з загальнолюдськими цінностями, не розкриває людяність. Саме таким має бути рух філософа до досконалості. Саме про цей рух можна говорити у вимірах акме та інтеркультурності особистості.

Література:

1. Мова. *Вікіпедія: Вільна енциклопедія*. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Мова>
2. Троїцька О. М. Діалог і толерантність у культурно-освітньому просторі вищої школи : монографія. Мелітополь : Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – 312 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ У КАНАДІ

Турко Богдана Богданівна
аспірант другого року навчання
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Анотація: Розкрито особливості підготовки асистента вчителя до роботи з інклюзивними дітьми та використання у процесі інформаційних технологій. Проаналізовано програми з підготовки у закладах освіти Канади, зокрема освітню програму Академії навчання та кар'єри, провінції Едмонтона, де у процесі підготовки студенти вивчають дисципліни з використання інформаційних технологій у процесі навчання. Розглядаючи інклюзивне середовище, приходимо до висновку, що воно вимагає присутності на уроці вчителя та асистента вчителя, який беручи активну участь у навчальному процесі, може надавати допомогу у навчанні учням, які її потребують. У процесі дослідження вивчено документи закладів освіти